

Dimecres, 23 de març de 2005

Josep-Lluís Carod-Rovira

Mirar endavant

El sotrac recent, sofert a la política catalana, l'enfonsament del túnel de confiança ciutadana en la política, les seves institucions, els seus partits i els seus dirigents, no hauria de significar un pas enrere en la vida democràtica i col·lectiva, sinó tot el contrari. De les dissorts més grans hauríem de ser capaços de treure'n les millors ensenyances, pensant en el nostre futur. Per això, després del terratrèmol, és bo que en traguem algunes reflexions. En primer lloc, la terrenalitat dels polítics. Les persones que representem la diversitat d'opcions ideològiques, presents a la nostra societat, no sols representem la gent, sinó que som gent. Som homes i dones com els altres, de classes socials, cultures i aspiracions molt distintes. I, com la gent, tenim els nostres defectes i les nostres virtuts. Ens equivoquem, doncs. I aquestes darreres setmanes hem tingut oportunitat de demostrar-ho. Els errors, sens dubte, ens humanitzen, però la persistència a continuar per camins i mètodes equivocats pot acabar desqualificant, per incompetents, alguns representants públics, més entestats en la destrucció de l'adversari, pel simple fet de ser-ne, que no pas en la construcció d'un país millor, encara que això comporti la participació i el coprotagonisme d'aquells que no comparteixen, al cent per cent, les nostres idees.

El pitjor que ens podria passar és que, ara, passat el tràngol mediàtic, fóssim incapaços de saber distingir entre allò que és secundari i allò que, en canvi, esdevé fonamental. No hi hauria més mala notícia per al nostre país i satisfacció més gran per als enemics de Catalunya -els de dintre i els de fora- que no ens en sortíssim amb l'Estatut, que no fóssim capaços de fer un gran Estatut, el millor, el més ambiciós possible. Seria lamentable que continuéssim amb la mirada curta, pensant tan sols en un càlcul immediatista, en les pròximes eleccions, en allò que convé més a un partit concret o que més beneficia un líder determinat, en comptes de preparar el futur del país amb la mirada llarga, pensant en els pròxims quinze o vint anys. Les possibles batusses entre sigles donarien un espectacle patètic de Catalunya i ens convertirien en la riota madrilenya. No sabem si el nou Estatut naufragarà o no a les Corts espanyoles i, si fos així, seria lamentable. Però ho seria encara més que ja s'enfonsés aquí, que fóssim nosaltres mateixos i les nostres aspiracions de vol gallinaci allò que ens impedís d'arribar més lluny. I una manera de fracassar seria que la nostra ambició fos tan petita que redactéssim i aprovéssim un Estatut petit, un text disminuït, fet amb una ambició insignificant.

Repasant aquests dies la premsa de la Catalunya republicana, en ple procés d'elaboració de l'Estatut del 32, he anat a parar, com sempre, a la ploma imprescindible de Rovira i Virgili: "Més val, en tot cas, que l'Estatut sigui inferior als catalans que no pas que els catalans siguin inferiors a l'Estatut. L'èxit del nou període en què entra Catalunya depèn de part nostra, de la possessió, en grau suficient, d'aquestes dues qualitats: consciència nacional i tacte polític. Pitjors que els Estatuts retallats, són les ànimes retallades". Pot

ben bé ser que, a Madrid, ens retallin l'Estatut, l'empetiteixin, el desfigurin. Però el que no podem de cap manera és fer des de Catalunya, nosaltres mateixos, un Estatut tan poc ambiciós, tan disminuït per les aspiracions, tan poca cosa per les aspiracions, que ja surti retallat des d'aquí. Seria, en certa manera, la certificació de la nostra acta de defunció, signada per nosaltres mateixos, la declaració universal que pleguem com a poble.

Per això, ara més que mai, tots hem d'estar a l'alçada d'aquests moments històrics. En primer lloc el govern, demostrant la seva excel·lent preparació per administrar amb encert la poca autonomia d'ara, com a argument irrefutable de cara a dirigir millor el molt autogovern de demà. "Com volen més autonomia, si no són capaços de fer servir bé la que ara tenen?", sentim dir sovint als nostres detractors professionals. Governar bé avui és el millor argument per defensar una ampliació significativa de la nostra capacitat d'autogovern. En segon lloc, l'oposició, si més no aquella que procedeix de la tradició democràtica del catalanisme, hauria de col·laborar activament en l'arribada a bon port del nou Estatut, si més no perquè, després d'haver protagonitzat una clara inactivitat durant més de dues dècades en matèria d'autogovern, com a mínim no hauria de posar obstacles a un horitzó ambiciós, ara que això constitueix la màxima prioritat del govern de la Generalitat. Finalment, la societat, a través de la seva riquíssima xarxa d'entitats, grups i associacions de tota mena, hauria de prendre partit a favor de Catalunya, perquè el nou Estatut serà de tots els catalans i catalanes i no exclusivament dels partits polítics. La seva implicació civil és imprescindible en l'èxit final de tot aquest procés, sense descartar en cap moment la possibilitat d'una gran mobilització ciutadana.

En un parell d'anys farà ja tres segles de la batalla d'Almansa i, ben aviat, també dels Decrets de Nova Planta. Ara tenim al davant la possibilitat real que aquest país aconseguixi el màxim autogovern possible d'aquella data ençà. És ben cert que els anys republicans van ser apassionants i van obrir la porta a totes les esperances, però van durar molt poc i van acabar malament. Tenim ara l'oportunitat de reprendre el camí començat i d'anar més lluny que en qualsevol altre moment de la nostra història recent. Seríem uns irresponsables si no aprofitéssim el moment. Hi ha consens polític i social a l'entorn de la idea que Catalunya necessita més i que per això exigirà més. I que tindrà més. Finalment, aquesta és l'hora de la veritat per al govern espanyol, per a l'esquerra espanyola, per als progressistes espanyols. Ara poden demostrar, amb fets, que a l'Espanya democràtica hi ha lloc per a una Catalunya més lliure, amb més capacitat de decisió política, econòmica i cultural. Ara tenen una ocasió privilegiada per fer veure com l'Espanya plural, respectuosa amb la diversitat, que predica el president Rodríguez Zapatero no és pura propaganda tàctica i retòrica, sinó una aposta sincera per la diversitat, per sobre de la rancietat castrense de Bono, Rodríguez Ibarra i tutti quanti. El PSOE, el PSC, els federals, si n'hi ha, els catalans que encara creuen en Espanya s'hi juguen molt, s'ho juguen tot.

Si ara això fracassa, si en les millors condicions possibles no ens en sortim de fer aprovar a Madrid l'Estatut que nosaltres volem i no el que ells estan disposats a acceptar, voldrà dir que allò que fracassa és el discurs de l'Espanya plural, perquè aquesta només és possible en singular. I, si l'autonomia s'estavella, novament, com sempre, contra les roques del centralisme, l'uniformisme i la por a la diversitat, ja ningú no tindrà excuses per demanar-nos, com sempre, que esperem una ocasió millor i que és qüestió de paciència i d'explicar-nos d'una manera més entenedora, de continuar fent pedagogia. Que tothom sigui conscient que, ara, si l'autonomia fracassa, ja no hi haurà cap pretext per oposar-se a la independència.

(Publicat al diari *Avui*)